

METODYKA

**do ochrony zwierząt gospodarskich
przed atakami wilków**

Warunki techniczne

TREŚĆ

1.	Wprowadzenie	2
2.	Definicje pojęć	2
3.	Zapachowanie obszaru za pomocą ogrodzenia zapachowego	2
	3.1 Wyposażenie materiałowe	2
	3.2 Procedura stosowania koncentratu substancji zapachowej	3
4.	Środki ochronne	3

1. WPROWADZENIE

Wraz ze wzrostem populacji wilków (*Canis lupus L.*) na terenie Polski i Europy zwiększa się także liczba ataków tych zwierząt na stada owiec, kóz i bydła. Niniejsza metodologia przedstawia sposób instalacji środków ochrony przed wilkami, aby zapobiec szkodom w mieniu hodowców tych zwierząt. Specjalnie opracowany środek odstraszający **PACHO-LEK® WILK** jest odpowiedni do ochrony pastwisk, na których zwierzęta gospodarskie poruszają się swobodnie. Dzikie zwierzęta **postrzegają zapachowe ogrodzenie jako niebezpieczny zapach, który odstrasza je od wkraczania na te tereny.**

2. DEFINICJE POJĘĆ

Biodegradowalny nośnik substancji zapachowej – materiał specjalnie opracowany do uwalniania substancji zapachowej poprzez wstrzyknięcie (patent UE i Czech), który ma otwarte pory zapewniające wysoki współczynnik dyfuzji substancji zapachowej, a tym samym zapewnia maksymalną skuteczność ogrodzenia zapachowego. Nośnik jest w powietrzu w danych warunkach meteorologicznych temperatury i wilgotności, stabilny i nie emituje do środowiska substancji obcych (nie ulega rozkładowi do niebezpiecznych substancji z grupy POP (konwencja sztokholmska).

Koncentrat substancji zapachowej PACHO-LEK® przeciwko wilkom – zawiera substancję czynną, która imituje zapach drapieżnika (człowieka), odstrasza wilki od zbliżania się do stad.

Aktywacja – pierwsze wstrzyknięcie koncentratu substancji zapachowej do nośnika BIO10-PO w ramach instalacji ogrodzenia zapachowego poprzez trzy wstrzyknięcia do nośnika, każde trwające 1 sekundę. Umieszczenie nośnika w metalowym adapterze (osłonie) i umieszczenie adaptera na stabilnej podstawie (np. słupku).

Ożywienie – kolejne wstrzyknięcie koncentratu substancji zapachowej do nośnika BIO10-PO w ciągu 30 dni od ostatniego wstrzyknięcia koncentratu.

3. ZAPACHOWANIE OBSZARU ZA POMOCĄ OGRODZENIA ZAPACHOWEGO

3.1 Wyposażenie materiałowe

- **Słupki** – drewniane, zalecane wymiary 100 x 2,2 x 2,5 cm
- **Adaptory** – o wymiarach 4,5 x 3,5 x 6 cm, jeśli adaptory nie są dostępne, uchwyt można przymocować do słupka w inny sposób, np. za pomocą gwoździ
- **Uchwyt BIO10-PO** – o wymiarach 5,5 x 3,5 x 4,5 cm, patrz rozdział 2
- **Koncentrat substancji zapachowej PACHO-LEK® – WILK** – patrz rozdział 2

3.2 Sposób stosowania koncentratu substancji zapachowej

1. Mocowanie nośników do ogrodzeń, płotów - jeśli teren jest ogrodzony, nośniki można rozmieścić za pomocą drutu wiążatkowego bezpośrednio na ogrodzeniu lub przymocować do głównych słupków ogrodzenia.

Nośniki zalecamy rozmieścić w odległości maksymalnie 10 m od siebie, na wysokości co najmniej 70 cm nad ziemią, aby zapach był skuteczny. Do nośnika wstrzykujemy koncentrat substancji zapachowej w 3 punktach przez 1 sekundę. Nośnik należy ponownie aktywować substancją zapachową 1 raz w miesiącu, biorąc pod uwagę aktualną porę roku i temperaturę powietrza.

- Nośniki można również zamocować do ogrodzeń elektrycznych, siatek uniwersalnych i ogrodzeń mobilnych. Procedura rozmieszczania nośników i ożywiania jest taka sama. Jest to połączenie z zalecanymi „pomocami” związanymi z ochroną zwierząt gospodarskich przed atakami dzikich zwierząt, które są regulowane przez przepisy krajowe i unijne.

2. Ogrodzenie zapachowe na słupkach - w przypadku, gdy teren nie jest ogrodzony, należy zainstalować ogrodzenie zapachowe za pomocą słupków z adapterami. Słupki rozmieszczamy w odległości maks. 10 m od siebie na całym obwodzie terenu, który chcemy chronić. Nośnik umieścić w adapterze przymocowanym do drewnianego słupka i wstrzyknąć koncentrat substancji zapachowej. Nośnik należy ponownie aktywować substancją zapachową 1 raz w miesiącu. Jeśli pasące się stada migrują w poszukiwaniu pastwisk, słupki należy przesuwac zgodnie z aktualną sytuacją.

- Tak samo postępujemy w przypadku zabezpieczania mniejszych obszarów, np. wejścia do gospodarstwa rolnego lub innego obiektu budowlanego. W tym przypadku zachowujemy strefę ochronną 10 m od budynku. Słupki z nośnikami rozmieszczamy i odświeżamy w taki sam sposób, jak w przypadku ogrodzenia zapachowego na słupkach. Przed wilkami możemy chronić również zwierzęta w zimowych lub aklimatyzacyjnych zagrodach.

UWAGA: W okresie deszczowym przenoszenie zapachów przez powietrze może być ograniczone, dlatego zalecamy odświeżanie nośnika zapachu w krótszych odstępach czasu, np. po 14 dniach lub nawet podczas opadów deszczu.

UWAGA: Aby rozpoznać etologię ataku wilka na konkretne stado, zaleca się umieszczenie fotopułapek. Dokumenty mogą posłużyć jako dowód w przypadku rozstrzygnięcia o odszkodowaniu za szkody, jeśli wszystkie środki zapobiegawcze „zawiodą”.

RADA: Dla lepszej ochrony zwierząt gospodarskich zaleca się stosowanie ogrodzeń zapachowych, elektrycznych oraz innych metod kombinowanych, które są regulowane przepisami krajowymi i unijnymi.

4. ŚRODKI OCHRONNE

- okulary lub osłona
- odzież robocza
- rękawice gumowe, najlepiej cienkie laboratoryjne (chemiczne)
- obuwie robocze

Dokument jest zgodny z przepisami prawnymi dotyczącymi ochrony zwierząt, w tym prawem unijnym i krajowym, oraz jest wdrażany zgodnie z zasadami i wytycznymi dotyczącymi monitorowania i działań ochronnych.